

K-märkt fritidsbåt

Under folkhemmets 1900-tal exploderade antalet fritidsbåtar i Sverige och de har blivit en del av den moderna historien. Statens maritima museer vill med projekt K-märkt fritidsbåt uppmärksamma de äldre fritidsbåtarna som utgör en viktig del av det flytande kulturarvet. För att kvala in som K-märkt fritidsbåt måste båten ha sjösatts före 1965 och ha varit vanlig i landet. Från och med 2009 kan man ansöka om K-märkt fritidsbåt. Genom detta initiativ blir Sverige först i Europa med att k-märka fritidsbåtar.

Från att under 1800-talet varit ett nöje främst för överklassen, har intresset för båtägande och skärgårdsboende på fritiden ökat under 1900-talet. I det för Sverige unika folkhemmet, från och med 1950-talet, öppnades möjligheten för mängder av människor att skaffa sig en fritidsbåt. Antalet har sedan ständigt ökat och intresset för båtliv är mycket stort.

Statens maritima museer kan därför konstatera att en stor del av det flytande maritima kulturarvet är privatägt eller förvaltas på andra sätt än genom museer och andra traditionella, kulturhistoriska institutioner. Bevarandearbetet utförs i dessa fall ofta av privatpersoner. Från museal sida vill vi uppmuntra detta privata ägande och brukande, och samtidigt betona att nödvändiga vård- och underhållsåtgärder görs i medvetenhet om vari det kulturhistoriska värdet ligger och hur det ska kunna bevaras på bästa sätt.

Med utgångspunkt i den modell Statens maritima museer har utvecklat under 2000-talet för att markera det kulturhistoriska värdet av äldre bruksfartyg – k-märkning av fartyg, vill myndigheten nu i försöksform pröva en snarlik modell för att stimulera

det privata engagemanget för maritimt kulturarvsbevarande inom fritidsbåtssektorn: K-märkt fritidsbåt. Försöket är avsett att tidsbegränsas till drygt två år (2009-03-01 – 2011-06-30) och därefter utvärderas.

På samma sätt som k-märkta fartyg under vissa betingelser fått reducerade hamnavgifter hyser Statens maritima museer förhoppningen att en K-märkt fritidsbåt kan ges förmåner av t.ex. båtklubbar, varv, hamnar, kanaler etc. Därigenom kan man bidra både till att synliggöra detta spännande kulturarv samt underlätta dess brukande och bevarande.

Projekt K-märkt fritidsbåt syftar till att:

- stärka intresset för, kunskapen om och höja statusen på den äldre fritidsbåtsflottan.
- förbättra förutsättningarna för bevarande av äldre fritidsbåtar.

Ansökningsförfarande, kostnader och intyg

Ägaren eller den som har ägarens skriftliga tillstånd äger rätt att ansöka om intyg om K-märkt fritidsbåt. Ansökan sker per e-post i samband med anslag på Sjöhistoriska museets hemsida www.sjohistoriska.se, där det även framgår hur ansökan går till. Sjöhistoriska museet är en del av Statens maritima museer. Ansökan om K-märkt fritidsbåt ska ha inkommit senast 1 maj för att behandlas till sommaren eller senast 30 september för beslut under hösten. I samband med ansökan tar Statens maritima museer ut en administrativ avgift på 600 kr per ansökan. Denna avgift inkluderar registrering och diarieföring av ansökan, bedömning av insänd dokumentation, kort utlåtande samt utfärdandet av intyg. Avgiften ska inbetalas i förskott i samband med ansökan och återbetalas inte, oavsett om båten blir k-märkt eller ej. För år 2009 går ansökningsperioden för beslut under hösten ut den 30 september.

Beslut om K-märkt fritidsbåt åsidosätter inte av andra myndigheter utfärdade regler och föreskrifter. Beslutet fattas vid Statens maritima museer men är inte kopplat till kulturminneslagen eller annan svensk lag eller förordning. I beredningen inhämtar Statens

maritima museer vid behov även utlåtanden från externa parter. Utfärdande av intyg om K-märkt fritidsbåt är en allmän handling.

För båtar där kriterierna enligt punkt 1 på nästa sida uppfylls utfärdas ett skriftligt intyg om K-märkt fritidsbåt. Intyget är kopplat till båten och ägaren som lämnat in ansökan. Vid eventuell försäljning återsänds därför intyget till Statens maritima museer. Sker senare förändringar i strid med önskemålen om varsamhet (se punkt 3 på nästa sida), kan Statens maritima museer återta beslutet om K-märkt fritidsbåt. Det ska i sammanhanget även nämnas att K-märkt fritidsbåt inte omfattas av det ekonomiska bidraget till kulturhistoriskt värdefulla fartyg.

SISTA ANSÖKNINGSDAGAR

För beslut under våren: 30 april

För beslut under hösten: 30 september

K-märkt fritidsbåt – kriterier vid bedömning

1. En k-märkt fritidsbåt ska:

- a ursprungligen vara byggd som fritidsbåt,
- b antingen vara byggd i Sverige eller vara ritad av en svensk båtkonstruktör eller vara av sådan typ som varit vanlig i landet eller på annat sätt anses vara nationellt bevarandevärd,
- c vara sjösatt första gången före 1965,
- d ha en väldokumenterad historik, enligt punkt 2 nedan,
- e vid tiden för ansökan dels vara i gott, sjövärdigt skick, dels uppfylla de s.k. varsamhetskraven enligt punkt 3.
- f vara original/autentisk, inte en kopia eller replik av äldre båt.
- g bedömas specifikt som den individ båten är – alltså även om vissa fritidsbåtar tillverkats i serier så avser K-märkt fritidsbåt enbart den specifika båt som ansökan avser, och inte serien eller typen.

2. Båtens historia

Båtens historia och autenticitet ska kunna styrkas genom ritningar, matrikeluppgifter eller annan dokumentation. Ritningar ska genom signering eller på annat sätt vara tydligt kopplade

till namngiven konstruktör inför båtens byggnation; i efterhand gjorda uppmättningsritningar är inte tillräckligt. Matrikeluppgifter kan vara utdrag ur medlemsregister vid båtklubbar och liknande organisationer. Om inget av ovanstående krav kan uppfyllas kan under vissa omständigheter göras en individuell bedömning av båten och dess ursprung, baserat på ägaruppgifter, s.k. muntlig tradition och t.ex. äldre fotodokumentation.

Eftersom Statens maritima museer ser eventuella reparationer, restaureringar, ombyggnader och förändringar som årsringar och en del av båtens historia behövs dokumentation som berättar om detta. Det kan vara viktigt att veta vad som är ursprungligt och vad som tillkommit senare vid den aktuella bedömningen.

3. Båtens skick

Båtens skick och utförande bedöms vid tiden för ansökan. Här gäller att reparationer, restaureringar, ombyggnader och förändringar ska vara kompetent och varsamt utförda, och med hänsyn tagen till båtens typ och särart. Förändringar kan också vara utförda som en anpassning till ett förändrat behov, och därigenom representera en specifik och intressant händelse eller epok. Vad gäller entypsbåtar för kappsegling gäller – förutom nämnda krav – att förändringar godkänts och skett i enlighet med klassreglerna för båttypen och sådana bestämmelser som respektive förbund satt upp. Hit räknas även internationella regelverk. För motorbåtar gäller att eventuella motorbyten inte fått fartyget att på ett markant sätt avvika i prestanda i förhållande till andra, jämförbara båtar.

Anvisningar för fotografier som bifogas ansökan om k-märkt fritidsbåt

Med din ansökan om k-märkning vill vi gärna att du bifogar fotografier av din båt. I den här checklistan ger vi några råd om hur vi helst vill att dina fotografier ska vara.

- Bilderna ska vara nytagna så att vi får en uppfattning om båtens utseende vid ansökningstillfället.
- Vi önskar fotografier i färg.
- Digitala foton kan bifogas på en CD. **OBS!** Helst inte digitala foton som skrivits ut på en skrivare.
- Minsta storlek (vikt) på digitala foton bör vara 2 MB, gärna större.
- Du kan också sända in "vanliga" foton, framkallade från film.

Bildernas motiv

Bilderna bör ge oss en så bra uppfattning som möjligt av båtens helhetsutseende, gärna både över och under vattenlinjen, både för- och akterifrån och från sidan, interiören samt detaljer invändigt och utvändigt. Tänk på att bilderna blir tydligast utan föremål eller människor i bild som skymmer detaljer.

Exempel

Här visas fotografier på k-märkta fritidsbåten "Motorbåten", med tillstånd från Mikael Kyander.

